

RAPPORT
**KONSEKVENSANALYS AV KLIMAT- OCH
ENERGIPLAN**

2022-01-17

UPPDRAG 313406D, Konsulttjänster för Minskad klimatpåverkan, Sundsvall

Titel på rapport: Konsekvensanalys av klimat- och energiplan

Status: Rapport

Datum: 2022-01-17

MEDVERKANDE

Beställare: Sundsvall kommun

Kontaktperson: Linnea Mothander

Konsult: Tyréns AB

Uppdragsansvarig: Anna Sjöström

Handläggare: Frida Franzén

Kvalitetsgranskare: Anders Modig, Ida Adolfsson, Anna Sjöström

SAMMANFATTNING

Sundsvalls kommun har beslutat att Sundsvall som geografisk yta ska vara klimatneutral till år 2030. För att kunna uppnå målet ska kommunen ta fram en klimat- och energiplan, samt en konsekvensanalys som beskriver potentiella effekter av planens införande. Konsekvensanalysen utgår från de nio fokusområdena i Klimat- och energiplanen, och på de tillhörande strategiska ställningstagandena. Konsekvenserna jämförs mot ett "business as usual"-scenariot, det vill säga ett Sundsvall 2030 utan implementering av Klimat- och energiplanen. Bedömningen görs för de tre hållbarhetsdimensionerna och innefattar således sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenser av Klimat- och energiplanens ställningstaganden.

Bedömningarna gjordes under två arbetsmöten med en expertgrupp som utifrån andra rapporter inom projektet samt gedigen kompetens inom området rankade sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenser för varje fokusområde utefter en femgradig skala (från -2 till +2, dvs. från stora negativa konsekvenser till stora positiva konsekvenser). Eftersom klimat- och energiplanens syfte är att nå klimatneutralitet år 2030 räknas inte effekter på klimat in i bedömningen.

Den sammantagna bedömningen visar att de olika ställningstagandena för de nio olika fokusområdena framförallt har positiva konsekvenser för andra miljömässiga aspekter (utöver klimat) samt även för sociala och ekonomiska aspekter. Vissa ställningstaganden kan innebära initiala kostnader för Sundsvalls kommun eller negativa konsekvenser för näringslivet och har därför fått genomslag för vissa fokusområden. Men många ställningstaganden som handlar om olika typer av besparingar och nya sätt att arbeta har bedömts få positiva effekter för den ekonomiska dimensionen. För den miljömässiga dimensionen är de flesta ställningstaganden positiva, eftersom ökad resurseffektivisering, besparingar, hållbara transporter och hållbar plastanvändning bedöms få positiva konsekvenser för till exempel vattenresurser, grönytor, biologisk mångfald, och luftmiljö. Även för den sociala dimensionen har bedömningen gjorts att de flesta ställningstaganden innebär positiva konsekvenser för människors hälsa och välmående, samt fördelningen av denna inom befolkningen.

Samlad konsekvensbedömning för Sundsvalls kommuns klimat- och energiplan				
	Social	Miljö	Ekonomisk	
Energieffektivisering	0	+2	+1	
Förnybar energi	+1	0	-1	
Hållbar konsumtion och resurshantering	+2	+1	+1	
Klimatneutral mat	+1	+2	+1	
Hållbar plastanvändning	+1	+2	0	
Hållbara resor och transporter	+1	+1	-2	
Planera för ett klimatneutralt Sundsvall	+1	+1	+1	
Bygga och förvalta klimatneutralt	0	+2	-1	
Öka och förvalta kolsänkor	+1	+1	-1	

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	5
2	SYFTE OCH MÅL.....	5
3	METOD OCH AVGRÄNSNINGAR.....	5
3.1	SOCIALA KONSEKVENSER.....	6
3.2	MILJÖMÄSSIGA KONSEKVENSER.....	6
3.3	EKONOMISKA KONSEKVENSER.....	7
4	FOKUSOMRÅDEN I KLIMAT- OCH ENERGIPLANEN	7
5	KONSEKVENSBEDÖMNING	11
5.1	ENERGIEFFEKTIVISERING.....	11
5.2	FÖRNYBAR ENERGI	12
5.3	HÅLLBAR KONSUMTION OCH RESURSHANTERING.....	12
5.4	KLIMATNEUTRAL MAT	12
5.5	HÅLLBAR PLASTANVÄNDNING.....	13
5.6	HÅLLBARA RESOR OCH TRANSPORTER.....	13
5.7	PLANERA FÖR ETT KLIMATNEUTRALT SUNDSVALL.....	14
5.8	BYGGA OCH FÖRVALTA KLIMATNEUTRALT.....	14
5.9	KOLSÄNKOR	15
6	SLUTSATS OCH OSÄKERHETER.....	15
7	REFERENSER	15

1 INLEDNING

Sundsvall kommun har beslutat att Sundsvall som geografisk yta ska vara klimatneutral till år 2030. För att kunna uppnå målet ska kommunen ta fram en klimat- och energiplan. Planen innehåller således även kommunens energiplan i enlighet med Lag (SFS 1977:439) om kommunal energiplanplanering. Enligt lagstiftningen (§3) ska planen innehålla tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Planen ska också innehålla en analys av vilken inverkan den föreslagna planen och dess verksamheter har på miljö, hälsa och hushållning med mark, vatten och andra resurser.

2 SYFTE OCH MÅL

Syftet med denna rapport är att beskriva möjliga konsekvenser på människa och miljö, utifrån de mål som sätts upp i klimat- och energiplanen. Syftet är dels att i enlighet med Lag (SFS 1977:439, §3) analysera energiplanens inverkan på miljö, hälsa och hushållning med resurser, dels att få en vidare bild av konsekvenser som kan följa målsättningarna i hela klimat- och energiplanen.

3 METOD OCH AVGRÄNSNINGAR

Konsekvensanalysen utgår från de nio fokusområdena i Klimat- och energiplanen. Konsekvenserna baserar sig på strategiska ställningstagande för varje fokusområde, och jämförs mot ett "business as usual"-scenario, det vill säga ett Sundsvall 2030 utan implementering av Klimat- och energiplanen. Bedömningen görs för de tre hållbarhetsdimensionerna och innefattar således sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenser av Klimat- och energiplanens ställningstaganden.

De strategiska ställningstagandena har olika karaktär, där vissa är formulerande som skarpa krav eller åtaganden där kommunkoncernen också har full rådighet, medan andra är formulerade som riktningar som kommunkoncernen ska verka för. Här har kommunkoncernen heller inte alltid rådighet att påverka utvecklingen, till exempel gällande beteendeförändringar hos medborgare eller inom näringslivet. Bedömningarna i konsekvensanalysen förutsätter att de åtagandena som återfinns i de strategiska ställningstagandena faktiskt implementeras.

Bedömningsskala -2 till +2	
Stora negativa konsekvenser	-2
Negativa konsekvenser	-1
Sammanslaget varken positiva eller negativa	0
Positiva konsekvenser	+1
Stora positiva konsekvenser	+2
Ej relevant	X

Bedömningarna gjordes under två arbetsmöten med en expertgrupp som utifrån andra rapporter inom projektet samt gedigen kompetens inom området rankade sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenser för varje fokusområde utefter en

femgradig skala (Tabell 1.). Bedömningarna gjorde främst för direkta konsekvenser av implementering av Klimat- och energiplanen. Det innebär till exempel att om ett fokusområde bedöms innebära stora negativa ekonomiska konsekvenser för kommunkoncernen, så har inte vidare effekter av dessa konsekvenser utretts eller bedömts, såsom åtstramningar inom andra områden och förvaltningar. Bedömningarna görs också främst med Sundsvall som systemgräns, men se specifikt för bedömningsgrunder respektive hållbarhetsdimension nedan.

3.1 SOCIALA KONSEKVENSER

Konsekvenser för sociala dimensionen utgår främst från jämlikhet (minska sociala skillnader), sysselsättning, hälsa och välmående, livsförhållanden, samt livs- och närmiljö. Aspekterna för analysen är begränsade till det som antas kunna påverkas av Klimat- och energiplanens införande. Sundsvalls kommun har tydligt utpekat att kommunen ska vara en inkluderande kommun, ett "Sundsvall som håller ihop" i översiktsplan 2040 och att "sociala skillnader i kommunen ska minska" från Mål- och resursplan (Sundsvall, 2020). Därför utgör konsekvenser som kan utjämna sociala skillnader, eller skapa större effekter för resurssvaga grupper en viktig del i bedömningsgrunderna för den sociala dimensionen. Sundsvalls kommun har även mål om att Sundsvall ska växa och skapa fler nya jobb till 2030 (Sundsvalls kommun, ÖP 2040), varför sysselsättning räknas in under sociala dimensionen (dock ej som ekonomiskt bidrag, utan effekter på människors livsvillkor). Balans mellan landsbygd och stad är också en viktig aspekt i detta avseende. Hälsa och välmående är med som en viktig del i bedömningsgrunden, vilket överensstämmer både med lagkrav för konsekvensanalys för energiplan (SFS 1977:439, §3) samt kommunens mål om folkhälsa. Livsförhållande innefattar aspekter såsom medborgares privata valmöjligheter och hushållsekonomi. I viss mån reflekterar bedömningarna även beteendeförändringar. Beteendeförändringar, och förändringar i livsstil som kan krävas för att uppnå klimatneutralitet kan få både positiva och negativa konsekvenser på människors välmående. I vissa fall då en förändring av medborgarnas livsstil och beteende krävs som antas begränsa deras livsval har det bedömts som negativt. Livs- och närmiljö bedömer rekreativa miljöer, och möjlighet till lek, återhämtning och friluftsliv.

3.2 MILJÖMÄSSIGA KONSEKVENSER

Den miljömässiga bedömningen utgår i lagstiftningen för energiplaner (SFS 1977:439, §3) som syftar till att bedöma energiförsörjningens eventuella påverkan på miljö och hushållning med mark, vatten och andra resurser. Eftersom aktuell konsekvensbedömning är gällande för en samlad Klimat- och energiplan kommer bedömningarna i sig inte inkludera effekter som rör klimatpåverkan. Planens övergripande mål är att uppnå ett klimatneutralt Sundsvall år 2030, därför ska den miljömässiga bedömningen omfatta eventuell påverkan på miljö och naturresurser utöver det som planen syftar till, det vill säga klimatneutralitet. Konsekvenser bedöms för resurseffektivitet, påverkan på hav och vatten, grönytor och biologisk mångfald, luftmiljö och fysisk påverkan på naturresurser.

3.3 EKONOMISKA KONSEKVENSER

Den ekonomiska dimensionen innefattar konsekvenser för kommunkoncernens ekonomi, och handlar om god ekonomisk hushållning, ekonomi i balans och god produktivitet (se Sundsvalls kommun, 2020). Stora investeringar för kommunkoncernen bedöms som negativa konsekvenser. Därför kan behov av nyanställningar för att klara vissa åtaganden bedömas som en kostnad under denna dimension, medan sysselsättning bedöms som positivt i den sociala dimensionen. Potentiella besparingar bedöms som positiva konsekvenser. Ytterligare bedöms påverkan på näringslivet: industri och företagsamhet. Ställningstaganden som kan stimulera näringsliv och företagsamhet bedöms som positiva, och motsatt bedöms ställningstaganden som hindrar, bromsar eller försvårar för näringslivet som negativa.

4 FOKUSOMRÅDEN I KLIMAT- OCH ENERGIPLANEN

I klimat- och energiplanen föreslås ett antal strategiska ställningstagande för att nå klimatneutralitet i Sundsvall till 2030, inom ett nio olika målområden fokusområden. Dessa återfinns i sin helhet i tabell 2.

Tabell 2. Strategiska ställningstaganden för de nio fokusområdena	
Fokusområde	Strategiska ställningstaganden
Energieffektivisering	<p>Byggnaders energianvändning ska vara så låg som möjligt. Effektiv styrning av energisystem ska finnas.</p> <p>Kommunkoncernen ska fortsätta arbeta med energikartläggningar och minska energiförbrukningen i sina fastigheter.</p> <p>Vid kommunkoncernens nybyggnationer och reovering ska den ur ett livscykelperspektiv mest energieffektiva tekniken väljas. Äldre ineffektiv utrustning ska bytas ut.</p> <p>Vid bedömning av energieffektivitet ska även hänsyn tas till olika energibärares "energikvalitet", vilket medför att elbesparingar är viktigare än att spara in på t.ex. spillvärme.</p> <p>Kommunkoncernen ska utveckla sin energirådgivning, sin energitillsyn och öka samverkan mellan industrin, övrigt näringsliv och akademi för att få industrin och näringslivet att minska sin energianvändning.</p> <p>Kommunkoncernen ska utöka sin klimat- och energirådgivning till medborgaren.</p>
Förnybar energi	<p>Kommunkoncernen ska köpa in 100% förnybar eller återvunnen energi.</p> <p>Kommunkoncernen ska producera egen förnybar energi. Där så är möjligt och effektivt ur energisynpunkt ska solceller installeras vid ny-, om- och tillbyggnader.</p>

	<p>Kommunkoncernen ska verka för att den lokala produktionen av el från vatten, vind och sol ökar.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för att det är enkelt att bidra med småskalig energiproduktion till elnätet i Sundsvall.</p>
Hållbar konsumtion och resurshantering	<p>Kommunkoncernen ska arbeta strategiskt och systematiskt med inköp. Inför inköp och upphandlingar ska behovet analyseras, för att se om det går att tillgodose på något annat sätt än genom inköp.</p> <p>Kommunkoncernen ska ta hand om och använda befintliga produkter och fastigheter så länge som möjligt, innan de ersätts.</p> <p>Kommunkoncernen ska i första hand renovera, välja återbrukade produkter, dela mellan verksamheter eller hyra.</p> <p>Kommunkoncernen ska vid nyinköp beakta en produkts hela livscykel ur ett klimatperspektiv.</p> <p>Kommunkoncernen ska vid upphandling av varor och tjänster som omfattar fordon, drivmedel till fordon, samt transporttjänster, ställa krav som leder till en minimering av klimatpåverkande utsläpp och lokala hälsopåverkande utsläpp. Om inte särskilda skäl finns dokumenterade ska fordonen och transportererna vara fossiloberoende och drivas med det drivmedel som leder till lägst klimatpåverkan.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för en cirkulär- och delningsekonomi i Sundsvall.</p>
Klimatneutral mat	<p>Kommunkoncernen ska servera mat med så lågt klimatavtryck som möjligt i sin verksamhet och matsvinnet ska vara så litet som möjligt.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för att hushållens matsvinn minskar och att hushållen köper mat med lågt klimatavtryck.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för att livsmedelssvinnet från verksamheter som restauranger och livsmedelsbutiker i första hand förebyggs, och när det ändå uppkommer ska det i största möjliga utsträckning förmedlas till behövande</p>
Hållbar plastanvändning	<p>Kommunkoncernen ska minska plastanvändningen och sortera ut den plast som används för materialåtervinning.</p> <p>Kommunkoncernen ska vid inköp av plastprodukter prioritera plast av förnyelsebart material. Fossil plast får endast köpas då inget annat alternativ finns tillgängligt och om produkten kan anses vara nödvändig.</p>

	<p>Kommunkoncernen ska, om inte särskilda skäl finns, endast köpa plastprodukter som går att materialåtervinna. Produkter tillverkade av återvunnen plast ska prioriteras.</p> <p>Kommunkoncernen ska föra dialog och samverka med andra kommuner som lämnar sitt avfall till Korstaverket, med syfte att minska mängden fossil plast.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för att det år 2030 inte finns någon återvinningsbar plast i Sundsvalls restavfall.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för att medborgare och näringsliv minskar sin plastanvändning och sortera ut den plast som används för materialåtervinning.</p>
Hållbara resor och transporter	<p>Kommunkoncernen ska i enlighet med kommunens reseriktlinjer, se Bilaga 3, i första hand välja att genomföra möten digitalt, i andra hand gå eller cykla, i tredje hand åka kollektivt. Om inget av förgående fungerar ska bilpool eller verksamhetsbil användas.</p> <p>Alla godstransporter som kommunkoncernen beställer eller ger upphov till ska vara fossilfria och planeras för att minska transportererna.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för en ökad andel gång-, cykel- och kollektivtrafik för stad så väl som landsbygd.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för att utveckla fler gång- och cykelvägar och cykelparkeringar.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för att infrastrukturen för de hållbara resorna byggs ut och underhålls.</p> <p>Kommunkoncernen ska möjliggöra en utbyggnad av laddinfrastruktur och tankstationer för förnybara drivmedel.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för ökad tillgång till förnybara drivmedel som biodiesel (HVO/RME/FAME), biogas, vätgas, etanol och el.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för en effektivisering av gods-, och persontransporter där körsträckorna minskar och fyllnadsgraden ökar.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka som en facilitator för nya affärsmodeller för delningsekonomi inom transporter (fordon och last)</p>
Planera för klimatneutralitet i Sundsvall	Kommunkoncernen ska planera för lämpliga områden för vindkraftsetableringar och solcellsparker.

	<p>Kommunkoncernen ska arbeta i enlighet med Översiktsplanens riktlinjer för att planera ett klimatneutralt Sundsvall. De som främst rör klimat är de som handlar om resurshushållning, ekosystemtjänster och hållbart resande.</p> <p>Kommunkoncernen ska informera exploatörer och byggherrar om möjligheterna och fördelarna med att bygga i trä vid planering, lovgivning, markanvisningar och försäljning av kommunal mark.</p>
Bygga och förvalta klimatneutralt	<p>Kommunkoncernen ska använda upphandlingsmyndighetens kriterieverktyg¹ för att ställa klimatkrav på högst möjliga nivå, för att uppnå lägsta möjliga klimatpåverkan vid alla ny-, till- och ombyggnationer inom kommunkoncernens regi</p> <p>Kommunkoncernen ska prioritera förnybart/cirkulärt byggmaterial vid all byggnation, förvaltning och drift</p> <p>Kommunkoncernen ska alltid utreda möjligheterna att bygga hela eller delar av om-, ny- eller tillbyggnationer av trä.</p> <p>Kommunkoncernen ska verka för att bygg- och anläggningssektorn i Sundsvall följer Färdplanen för Bygg och anläggningssektor (Fossilfritt Sverige) samt arbetar fram en lokal färdplan för ett klimatneutralt byggande, förvaltning och anläggning.</p> <p>Kommunkoncernen ska utreda och pröva olika former av incitament för att öka andelen klimatneutralt byggande totalt sett i staden.</p>
Öka och förvalta kolsänkor	<p>Kommunkoncernens skog ska förvaltas för maximal kolinlagring.</p> <p>Kommunkoncernen ska använda biokolsinlagring i mark med syfte att agera kolsänka.</p> <p>Kommunkoncernen ska utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för CCS/CCU vid Korstaverkets avfallsförbränning.</p>

¹ [Ökad kunskap om byggupphandling minskar klimatpåverkan | Upphandlingsmyndigheten](#)

5 KONSEKVENSBEDÖMNING

Detta kapitel är uppbyggt utefter de nio fokusområden som Klimat- och energiplanen definierar. Den samlade bedömningen för områdena för respektive hållbarhetsdimension återfinns i tabell 3.

	Social	Miljö	Ekon
Energieffektivisering	0	+2	+1
Förnybar energi	+1	0	-1
Hållbar konsumtion och resurshantering	+2	+1	+1
Klimatneutral mat	+1	+2	+1
Hållbar plastanvändning	+1	+2	0
Hållbara resor och transporter	+1	+1	-2
Planera för ett klimatneutralt Sundsvall	+1	+1	+1
Bygga och förvalta klimatneutralt	0	+2	-1
Kolsänkor	+1	+1	-1

Bedömningsskala -2 till +2	
Stora negativa konsekvenser	-2
Negativa konsekvenser	-1
Sammanlagt varken positiva eller negativa	0
Positiva konsekvenser	+1
Stora positiva konsekvenser	+2
Ej relevant	X

5.1 ENERGIEFFEKTIVISERING

Energieffektivisering har bedömts ha stora positiva konsekvenser för miljö, baserat på att en minskad energianvändning och ökad effektivisering leder till minskat energibehov och till exempel minskad förbränning samt att mer nytta erhålls av befintlig energianvändning. De ekonomiska konsekvenserna har också bedömts till positiva då stora besparingar kan göras om energieffektivisering uppnås, trots att ställningstagandena även innebär omkostnader såsom inköp och uppstart av nya styrsystem, personalkostnader till följd av energikartläggningar och energirådgivning. Detta kan dock även leda till nya affärsmöjligheter då efterfrågan på kompetens inom energirådgivning och energieffektivisering ökar, och kan därför ha positiva konsekvenser på näringsliv. Åtaganden inom energieffektivisering kan också skapa värdeökningar. De sociala konsekvenserna bedöms som små, och det är osäkert om det sammantaget blir positivt eller negativt. Renoveringar i kommunkoncernens bostadsbestånd kan innebära både positiva standardhöjningar av boendemiljö, men också till höjda hyror för resurssvaga grupper. En ökad energirådgivning kan leda till att privata hushåll blir bättre på energieffektivisering och på så sätt gynnas med mindre kostnader.

- Sociala konsekvenser: 0. Bedöms som osäkert om det blir positivt eller negativt.
- Miljömässiga konsekvenser: +2. Bedöms som stora positiva.
- Ekonomiska konsekvenser: +1. Bedöms bli övervägande positiva.

5.2 FÖRNYBAR ENERGI

För fokusområdet Förnybar energi bedöms de sociala konsekvenser bli något positiva, främst genom en ökad diversifiering av energikällor som kan skapa större resiliens, och på så sätt bättre motståndskraft för prisförskjutningar av energi. Dessutom kan vissa hushåll gynnas om kommunkoncernen arbetar för att förenkla och möjliggöra småskalig energiproduktion. De miljömässiga konsekvenserna bedöms både som negativa och positiva. De negativa konsekvenserna bedöms bero på fysisk påverkan och materialåtgång för nya sätt att erhalla energi såsom solenergi och vindkraft. Däremot kan även positiva konsekvenser uppstå i jämförelse mot ett framtidsscenario ("business as usual") utan dessa satsningar, då förnybar och klimatneutral energi ökar på bekostnad av fossil energi eller andra energikällor med högre miljöbelastning. De ekonomiska konsekvenserna bedöms som negativa framförallt med avseende på investeringskostnader och högre kostnader för klimatneutral energi. Investeringarna antas däremot löna sig på sikt.

- Sociala konsekvenser: +1. Bedöms som positiva.
- Miljömässiga konsekvenser: 0. Bedöms som både negativa och positiva.
- Ekonomiska konsekvenser: -1. Bedöms som negativa.

5.3 HÅLLBAR KONSUMTION OCH RESURSHANTERING

För detta fokusområde bedöms de strategiska ställningstagandena kunna ha stora positiva konsekvenser för sociala dimensionen. Detta grundar sig på att återbruk och renovering kan leda till positiva effekter på sysselsättning, inte minst för individer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det kan handla både om nya arbetstillfällen och praktik. Detta antas därför kunna få en effekt för Sundsvalls viktiga mål om att utjämna sociala skillnader. Verksamheter för återbruk och renovering kan även utgöra viktiga mötesplatser. Vidare kan de strategiska ställningstagandena leda till ökad medvetenhet och acceptans kring resursanvändning. Till viss del finns även möjliga negativa sociala konsekvenser såsom att beteendeförändringar krävs hos medborgare för att skapa hållbar konsumtion, vilket kan uppfattas som begränsande för ens livsstil. De miljömässiga konsekvenserna bedöms som positiva till följd av minskad resursanvändning. De ekonomiska konsekvenserna bedöms också till positiva. Detta grundar sig i att kommunen kan göra stora besparingar på att reducera inköp. En omställning kommer också innebära initiala kostnader för att implementera nya rutiner och systematiska arbetssätt. För näringslivet kan en tydlig inriktning i enighet med de strategiska ställningstagandena innebära nya affärsmöjligheter kring återbruk och cirkulära ekonomi. Det kan även innebära negativa konsekvenser för näringslivet då inköp från kommunkoncernen ska minska. Bedömningen görs dock att dessa inköp till större delen görs från områden utanför kommunen, och påverkan bedöms därför bli begränsad.

- Sociala konsekvenser: +2. Bedöms som stora positiva.
- Miljömässiga konsekvenser: +1. Bedöms som positiva.
- Ekonomiska konsekvenser: +1. Bedöms som positiva.

5.4 KLIMATNEUTRAL MAT

De miljömässiga konsekvenserna bedöms bli de tydligaste med de ställningstaganden som återfinns för detta fokusområde. Det grundar sig främst på positiva effekter vid minskat behov av livsmedel överlag (genom minskat matsvinn) samt minskat behov av produkter med högt klimatavtryck såsom mjölk- och köttprodukter. En ökad

resurseffektivitet gällande livsmedel kan även innebära minskade effekter på flera miljöaspekter såsom övergödning och biologisk mångfald. De sociala konsekvenserna bedöms som positiva. Bedömningen grundar sig i att de strategiska ställningstagandena kan innebära minskat matsvinn för hushållen, och på så sätt minskade kostnader för livsmedel. Om det funktionella matsvinnet (från till exempel restaurangbranschen) som uppkommer förmedlas till behövande kan det också bidra till sociala nyttor. Det kan också tänkas att en inriktning mot minskat matsvinn och reducerad användning av klimatbelastande livsmedel upplevs som negativ av vissa medborgare. De ekonomiska konsekvenserna bedöms till positiva genom besparingar som uppnås med att reducera matsvinn, och därmed behovet av inköpta livsmedel inom kommunkoncernen. Det finns även här initiala kostnader för att implementera nya rutiner och arbetssätt. För näringslivet kan det innebära ekonomiska besparingar om matsvinn reduceras inom livsmedelsberoende företag. Det kan även skapas positiv företagsamhet kring matförsörjning till offentlig verksamhet med fokus på zero waste² och litet klimatavtryck.

- Sociala konsekvenser: +1. Bedöms som positiva.
- Miljömässiga konsekvenser: +2. Bedöms som stora positiva.
- Ekonomiska konsekvenser: +1. Bedöms som positiva.

5.5 HÅLLBAR PLASTANVÄNDNING

En hållbar plastanvändning³ kan potentiellt innebära stora positiva konsekvenser för miljön. Utöver att det bidrar till att fasa ut fossila resurser kan det även innebära minskad nedskräpning av plast, vilket kan ha positiva konsekvenser för både djurliv och habitat, samt minskade utsläpp av mikroplaster. De sociala konsekvenserna bedöms också kunna bli positiva till följd av minskad nedskräpning, vilket ger positiva effekter på närmiljöer, trygghet, trivsel och rekreationsvärden. Minskad plastanvändning förutsätter även ändrade beteenden vilket kan upplevas som komplicerat och därmed negativt. Minskad avfallshantering kan leda till att resurser frigörs, till exempel inom vård- och omsorgspersonal vilket kan leda till positiva konsekvenser. De ekonomiska konsekvenserna bedöms både som negativa och positiva. Eventuellt kan besparingar göras med minskad plastanvändning, men det kan även vara dyrare med återvunnen plast. De strategiska ställningstagandena kan även innebära initiala insatser för att ändra rutiner och arbetssätt, samt leda till mindre kostnader genom informations- och utbildningsinsatser. Med avseende på att det redan idag finns väl utvecklade kunskapsunderlag bedöms dessa kostnader som små.

- Sociala konsekvenser: +1. Bedöms som positiva.
- Miljömässiga konsekvenser: +2. Bedöms som stora positiva.
- Ekonomiska konsekvenser: 0. Bedöms som både positiva och negativa, generellt relativt små.

5.6 HÅLLBARA RESOR OCH TRANSPORTER

De största konsekvenserna för detta fokusområde bedöms bli stora investeringar i infrastruktur, vilket gör att de ekonomiska konsekvenserna för kommunkoncernen blir negativa. Det är dock inte säkert att samtliga investeringar av infrastruktur görs av

² Zero waste (inom mat) handlar om att inte skapa något avfall, genom att planera, reducera, återanvända, återvinna och i sista fall kompostera.

³ Naturvårdsverkets definition av hållbar plastanvändning innebär i korthet att plast används på rätt plats, i resurs- och klimateffektiva, giftfria och cirkulära flöden med minimalt läckage.

kommunen, såsom laddinfrastruktur och tankstationer för förnybara drivmedel. Det kan även vara positivt för näringslivet att veta vilken inriktning kommunen gör gällande drivmedel, då företag kan göra satsningar mer träffsäkra (till exempel gällande hur laddinfrastrukturen kommer att se ut). Både positiva och negativa sociala konsekvenser bedöms uppstå, men övervägande positiva. Minskad mängd transporter totalt, och minskad andel transporter med fossilt drivna fordon bedöms påverka närmiljön positiv, såsom minskat buller, ökad känsla av säkerhet, och förbättrad luftmiljö. Tillsammans med strävan att nå en större andel gång- och cykeltransporter kan det skapa positiva hälsoeffekter. Det kan också skapa positiva konsekvenser för barn och unga, samt andra målgrupper utan möjlighet till bil om det blir enklare att resa kollektivt. Däremot kan det vara svårare för resurssvaga grupper att till exempel anpassa sig, såsom att gå över till fordon som inte drivs av fossila drivmedel. För den miljömässiga dimensionen bedöms positiva konsekvenser uppstå till följd av förbättrad luftmiljö, minskat antal partiklar och utsläpp, och minskat buller. De negativa miljömässiga konsekvenserna bedöms bli resursutvinning till följd av utbyggnad av infrastruktur såsom laddning, samt eventuellt nya markintrång med nya vägar.

- Sociala konsekvenser: +1. Bedöms som övervägande positiva.
- Miljömässiga konsekvenser: +1. Bedöms som positiva och negativa, men övervägande positiva.
- Ekonomiska konsekvenser: -2. Bedöms som stora negativa.

5.7 PLANERA FÖR ETT KLIMATNEUTRALT SUNDSVALL

De strategiska ställningstagandena för detta fokusområde är kopplade till andra fokusområden såsom förnybar energi, bygga och förvalta klimatneutralt och hållbara resor, men även till kommunens översiktsplanering. Ställningstagandena bedöms därför inte i sig ha särskilt stora direkta konsekvenser för samhället, även om det är bärande i kommunens arbete att skapa struktur och möjliggöra satsningar för ett klimatneutralt Sundsvall. Kommunens planering kan skapa bättre förutsättningar för framförhållning, vilket kan påverka näringslivet positivt, till exempel genom anvisningar av lämpliga områden för vindkraftsetableringar och solcellsparkar. Dessutom skapas en möjlighet för medborgare att bli informerade om inriktningar, genom processen som en översiktsplanering innebär. För de miljömässiga konsekvenserna handlar det också om indirekta konsekvenser. Samtliga aspekter bedöms därför som försiktigt positiva, men främst indirekta konsekvenser genom god planering.

- Sociala konsekvenser: +1. Bedöms som försiktigt positiva.
- Miljömässiga konsekvenser: +1. Bedöms som försiktigt positiva.
- Ekonomiska konsekvenser: +1. Bedöms som försiktigt positivt.

5.8 BYGGA OCH FÖRVALTA KLIMATNEUTRALT

De strategiska ställningstagandena för detta fokusområde bedöms få störst konsekvenser för den miljömässiga dimensionen genom minskad resursanvändning, minskad avfallshantering samt minskade transporter. Dessa konsekvenser bedöms som stora positiva. De ekonomiska konsekvenserna bedöms som något negativa på grund av nya rutiner och arbetssätt som ska implementeras, samt att ytterligare kompetens kan kräva nyanställningar för kommunkoncernen. Det kan även innebära ökade kostnader med återbruk av material. Det är dock osäkert hur detta utvecklar sig

på sikt. Näringslivet kan eventuellt stimuleras om kommunen arbetar med testbäddar för att öka andelen klimatneutrala byggnader. De sociala konsekvenserna bedöms bli små. Eventuellt kan positiva konsekvenser uppstå med avseende på arbetsmiljö vid minskad hantering av avfall och ökat återbruk. Ett minskat behov av att köpa nyproducerat innebär även att sociala utmaningar kopplade till produkters leverantörskedjor väljs bort.

- Sociala konsekvenser: 0. Bedöms som något positiva, men osäkert.
- Miljömässiga konsekvenser: +2. Bedöms som stora positiva.
- Ekonomiska konsekvenser: -1. Bedöms som negativa.

5.9 KOLSÄNKOR

Bedömningen för konsekvenser inom detta fokusområde är osäker. En ny biokolanläggning kan skapa sysselsättning, vilket kan få både positiva sociala och ekonomiska effekter. Dock finns investeringskostnader för detta vilket gör att de ekonomiska konsekvenserna är bedöma som negativa. Angående CCS/CCU vid Korstaverken gäller de strategiska ställningstagande framförallt utredning av de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för detta. Bedömningarna baseras därför endast på utredning, och inte de stora investeringar som ett beslut om att införa CCS/CCU skulle innebära. De miljömässiga och sociala konsekvenserna bedöms som positiva baserat för förvaltning av kommunkoncernens skogsinnehav vilket kan ge positiva effekter på rekreation och biologisk mångfald.

- Sociala konsekvenser: +1. Bedöms som något positiva.
- Miljömässiga konsekvenser: +1. Bedöms som positiva.
- Ekonomiska konsekvenser: -1. Bedöms som negativa.

6 SLUTSATS OCH OSÄKERHETER

Samtliga bedömningar är gjorda med viss osäkerhet. Det beror dels på att många av de strategiska ställningstagandena inte är formulerade som tydliga mål, dels eftersom det finns många ställningstaganden där kommunkoncernen saknar direkt rådighet, men har möjlighet att påverka andra aktörer i en positiv riktning. Flera inriktningar kan också få både positiva och negativa konsekvenser. Det är mycket svårt att veta hur näringslivet och enskilda medborgare påverkas av de strategiska ställningstagandena, då de inte är tvingande.

7 REFERENSER

SFS lag (1977:439) om kommunal energiplanering

Sundsvalls kommun, 2020. *Mål och resursplan 2021–2022 med plan för 2023-2024*
<https://sundsvall.se/wp-content/uploads/2020/09/M%C3%A5l-och-resursplan-2021-2022-med-plan-f%C3%B6r-2023-2024.pdf>

Sundsvalls komm, Sundsvall 2040 - Översiktsplan

<https://sundsvall.se/samhallsplanering-och-trafik/samhallsbyggnad-och-planering/oversiktsplan/pagaende-oversiktsplanering/>